

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

1 De modis quib. res fiunt Singulorum, & de varia earum rerum natura & nomine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

SYNTAGMATIS IVRIS VNIVERSI PARS TERTIA.

DE ACTIONIBVS, SEV DE ACTI- BVS HVMANIS.

DE MODIS PRIMIS ET GENERALIBVS ACQVI- RENDI. LIBER XX.

De modis, quibus res fiunt singulorum, & de varia
earum rerum natura, & nomine.

CAP. I.

- 1 Continuatio libri.
- 2 Ius omne versatur in acquirendo, muniendo, conseruanda.
- 3 Auaritia turbans dominatorem & possessionem.
- 4 Cupiditas malorum radix.
- 5 Iubilai lex redemptionis, & redhibitionis rerum.
- 6 Acquirendi leges contra fraudes cupiditatis.
- 7 Acquirendi sex modi legitimi Varroni.
- 8 Acquirendi modi ex Theophilo 14. iurigentium, 2. ciuiles, sin-
gularium rerum. & per vniuersitatem.
- 9 Acquirendi modi in certa capita digesti per diuisionem.
- 10 Contractus qui sunt iuris ciuile.
- 11 Amittimus res tot modis, quot acquirere possumus.

Et vs & personis praecognitis seorsum, & distincte onibus earum obseruatis, reliquum est, ut actiones seu actus hominum perpendamus: utpote composita post simplicia: cum omnia negotia & actus, vel ad res, vel ad personas, vel ad vtrique referri possint. Secundum hanc rationem, vera est Vlpiani regula, *in l. fin. de legib. lib. 1. P. tit. 3.* totum ius consistere, aut in acquirendo, aut in conseruando, aut in muniendo. Aut enim hoc agitur, quemadmodum quid cuiusque fiat: aut quemadmodum quis rem suam, vel ius suum conseruet: aut quomodo alienet, vel amittat. Ea namque est io omni re animorum conditio, ut ait Plinius, *lib. 26. c. 4.* ut a necessariis primum orsa, cuncta peruenerint ad summum. Recte primum quidem constituta rerum, ut diximus, diuisio, ad diuersas diuisi-
tas. in praesidio op. in i. i. i.

Huius tamen abusus statim maiora, ut videtur, inuexit mala, & ex lato optimo tritico perniciosa soli prodaxit lolium: exque cupiditate habendi aauaritia, sine possessione & domini legitimi violati sunt: & is cui permissum erat sufficienter habere, & aliis prouidere, sibi aliena vsurpare, vetitis artibus cepit. Inde malorum omnium cohors, vt ex Lerna quaedam traduxit in nos misertias pene immedicabiles.

Cupiditas t quippe omnium malorum radix, quam quidam appetentes errauerunt a fide, & inferuerunt se cogitationibus multis. *1. ad Timoth. 6. can. bonorum, 47. distinct.* Et qui voluit diuites fieri, incidunt in tentationem & laqueum diaboli, & desideria multa inania & nocua, quae mergunt hominem in interitum & perditionem. *1. ad Tim. 6.* Facile cupidia iusto delirant, *can. 1. 47. dist. mensq;* potetiae auida nec potest abstinere a vetitis, nec gaudere concessis: non pietati adhibere consensum. *can. vtrum catholicum, 47. dist.* Excegat hominem auaritia. *c. exsecrabilis, de prob. & reddit inflatiabil. ca. sicut hi. 47. dist. vt ait Hora. lib. 2. carm. od. 2.*

*L. ius regnes auidam domando
Spiratum quam si Libyam remotis*

*Gadibus iungas, & vterq; Pannus
Seruat vni.
Crescit indulgens sibi dirus hydrops,
Nec sitim pellat, nisi causa morbi
Fugerit venis, & agnosus albo
Corpore languor.*

Hinc vsura, rapina, furti, delictaq; fere reliqua omnia, adulteratio reru, & ponderum, mensurarum, fraudes, doliq; tyrannis, penuria rerum, & fames, & plurimum hominu proborum paupertas miserima, artib. improboru exutorum & spoliatorum propriis. Cui t malo vt obuia iret Deus Opt. Maximusq;, post diuisionem per familias terrae subactae adiecit legem Iubilai. *Sanctificabis, inquit, Deus. c. 25. Num. c. si. mibi annum quinquagesimum.* Et vocabis remissionem cunctis habitatoribus terra vestra. ipse enim est Iubilai. *Reuertetur homo ad possessionem suam, & vnaquaeq; redibit ad familiam pristinam.* Iure t quoq; gentiu & societatis ciuilib. formulae quaedam receptae sunt acquirendi, transferendi, & conseruandi res, vt iniceretur signum dolis & fraudib. & vsus facili or essetita vlt exigente & humanis necessitatibus, gentes quaedam iura sibi constituerunt. *§. ius aut gentium, de iure na. ap. Inst. n. 1. ex bo. iure, eo. in P. I. ergo, 39. de legib. in P. §. Varr. t lib. 2. de re rust. lex modis acquirendi legitimos tantum enumerat, dicit ait: In ertionib. sex fere res legitimum dominu perficiunt: si hereditatem iustam adiu: si ut debuit ab eo accepit, a quo iure ciuili potuit: aut si iure cessit: qui potuit cedere: & id vbi oportuit: aut si vsu cepit, aut si e praeda sub corona emi.* Latius t Theophil. §. si per quas personas nob. acq. lib. 2. Inst. tot. iur. ciu. tit. 9. modos acquirendi complectitur, atque acquisitiones, aut iurigentium esse, aut iuris ciuilib. Iurigentium quidem esse quatuordecim, nempe donationem, hereditatem, spolia, lapilles in litore maris inuentos, siue preciosas gemmas animalium nostrorum factus: alluiones, insulam in mari aut flumine natam, praedia ad aluenum a flumine desertum habere, aliena materiam in eam specie, quae in prillimam specie redire nequeat, mutasse: ex aliena & sua materia specie fecisse, duorum maritias eundem vel diuersi generis, voluntate dominoru aut fortuito comittas esse, ex materia aliena in solo suo edificasse, alienam arborem in suo plantasse, coeuisse in alieno fundo bona fide possessore, thesaurum in suo inuenisse. Ciuiles aut acquisitiones dicit duplices, vel singulariu rerum, & quae per vniuersitate: singulares, vsu capione, ius accretendi, legatu, fideicommissum. Per vniuersitatem, quando vna quidem res geritur, sed multa nobis sub vno acquiruntur: tales quatuor sunt acquisitiones, hereditas, bonorum possessio, arrogatio, libertatum causa: bonoru additio. Nos t ordinis causae sic colligimus. Res nobis acquiruntur vel iure gentiu, vel ciuili, vel vtroq;. Iure gentiu vel factio ipse, vel voluntate eoru quorum interest: factio ipso vnde decim modis. per occupationem, inuentionem, captione ab hostibus, nativitatem, alluionem, stationem, culturam, adificationem, coniunctionem, vnoem siue confusionem, traditionem. Ex voluntate nostra & alioru per nos ipsos, & ministerio alioru, per contractus omnes, paucis exceptis, qui iuris ciuilib. dicuntur. *lex hac iure, §. de iustit. & iur. lib. 1. P. tit. 1. §. ius aut gentium, eo. tit. ap. Inst.* Obligationum quippe substantia in eo con-

fitur non vt corpus nostrum aliquod faciamus, sed vt ad dandum, vel faciendum aliud obligemus. *L. obligatio non substantia. de act. in p.*
 10 *P. §. iure t. ciuili* queruntur, vel contractibus, quatuor, verborum obligatione, §. de constituta. de act. ap. *Iustit. literarum obligatione, §. i. de litera. obli. g. emphyteosi. §. adeo. de loca. §. l. i. de iur. emphyt. sponalitia largitate, §. i. vt spon. largitas proprius sit contra. in auth. colla. 9. Item viuacione, §. i. tot. tit. de vsucap. in P. cum siml. ar. otogatione, §. i. arrogator. de adop. P. vel successione iure, & per media quae inde pendent; per legata, fideicommissa, bonorum possessiones, additiones bonorum libertatis causa, & per successiones ab intestato, & per sequestram. *L. si ut certo, §. si duob. comoda. P. §. Tot*
 11 *modis etiam* quis amittit, quibus alius ab alio acquirere potest, cum duo dñi in solidum esse non possunt. Proinde si cognoscamus quot modis possimus querere, pro modo intelligemus quibus possimus res amittere. *L. i. pro derelicto, l. fere, 19. 6. de reg. iur. in P.**

De Occupatione. Cap. 2.

- 1 *Possessio de occupatione cepit.*
 - 2 *Occupantium sunt que nullius sunt.*
 - 3 *Nullius sunt insula maris, res pro derelicto habitata.*
 - 4 *Pro derelicto quando quid habeatur, eod.*
 - 5 *Thesaurus inuentus quomodo acquiratur.*
- 1 *Am quomodo* per occupationem ceperunt res esse, explicauimus, cum de possessione egimus, *sup. l. i. c. 13. quā ab illa occupatione cepisse demonstrauimus. §. Idcirco t. annotato tantū breuiter ea, que nullius in bonis sunt, occupantium fieri. l. 3. de rerum diu. P. §. fere igitur, eo. tit. ap. Iustit. Sic que natura nullius sunt, si a possessioibus leio naturalem libertatem adierant, occupantium sunt quoq; *L. quod in litore, de acq. rer. dom. l. reparum, §. fin. §. l. seg. de re. diu. in P. l. naturalē libertatem, §. illud que situm, de acq. rer. dom. l. meridi, §. quod ex naufragio, de acq. poss. in P. insula quae in mari nascitur, occupanti cedit, quia nullus est. L. adeo, §. insulam, de acq. rer. dom. l. ergo si insula, §. si. eo. §. Res t. quoq; pro derelicto habitata, occupantium sunt, tabolen. l. quacung, de acq. rer. dom. P. quā pro derelicto habitata situm possidentis esse definunt, & ideo occupantis sunt. l. i. 2. §. 4. §. hoc amplius, pro derelict. P. §. Obseruandum tamen pro derelicto haberi, si quis eo animo a se abiciat, vt non amplius ad se pertinere, aliter minime. L. nemo, §. l. si quis merces, pro derelict. in P. & ita ea mente a se, vt amplius nolit, videtur primo occupanti donare. *L. quod seruus, de stip. seruo. §. Huc t. referimus inuentionem thesauri, ex qua inuentor in suo dominio efficitur; in alieno, pro parte, si sine malis artibus inueniat, §. thesaur. de rer. diu. in P. l. c. de thesaur. lib. 10. c. & si non locarit operas suas, vt late cū suis distinctionibus, docuimus antea, dum de rebus sico querendis tractauimus, *sup. l. 3. c. 11. Est enim thesaurus vetus quaedā depositio pecuniae, cuius non existat memoria, & ignoratur. l. nunquam, §. thesaurus, de acq. rer. dom. Quare cedit inuentori, quod non fieret, si sciretur dominus: nam & eius sit furtum. l. peregre, de acq. poss. l. thesaurus, ad exhib. in P. d. l. nunquam, §. fin.****

De Inuentione rerum alienarum deperditarum.

C A P. 3.

- 1 *Inueniens res alienas, & sibi referuas, furtum facit.*
- 2 *Inuentarum rerum deperditarum libelli publicae, vt dominus recipiat, sunt proponendi.*
- 3 *Inuentia non esse tollenda, eod.*
- 4 *Perdens res remanet earum dominus.*
- 5 *Inuentor rei deperditae gratis restituere domino tenetur.*
- 6 *Iudicium promissum inuentori praestandum est.*
- 7 *Inuentia non competere domino in piis causis si erogari debent.*
- 8 *Inuentia non capiunt possessionem. Attina lex, eod.*

Accedunt aliqua t. ex parte ad ea, quae pro derelicto habentur, res deperditae. Verum si quis inuenias in terra iacentes, lucrandi animo sibi vsurpet & occupet, furtum committit: siue ignoret dominum, siue sciat. *§. Nam t. l. bellos proponere tenetur publice, quibus significet se eas inuenisse, & restituatur ei qui se dominum docerit earū. l. falsus creditor, 4. §. qui alienū quid, de furt. lib. 4. P. §. si. de rer. diu. in P. Et Lucian. inter laudes Demonacis Philosophi, adicit id ipsum eū fecisse, & inuēto annulo, de eo publice scheidā pposuisse. Ioseph. lib. 4. antiq. c. 6. Deuter. 21. inter leges Moysis hanc etiam annumerat: Si quis aut aurum, aut argentum per viam inuenit, quareas eum qui perdidit, praecone mittens, & in quo loco inuenit, restitnat. & alieno damno non esse bonam utilitatem decernat. Similiter & de pecoriis, quae in deserto errare compererit, non inuento*

repente domino, apud se referuet, teste habens in his Deum, quod nolit aliena lucrari. Platon. 1. de legib. in prin. quoq; lex haec: Si quis rem suam alicubi, volens, vel contra reliquerit, non tangat qui forte repererit, sed putes Deum itineris, a lege haec sibi consecrata seruare, seruus qui exportasset, a quocung, obuiam factū. & ultra annū triginta nato, verberibus multis pulsetur: liber, si liber alicui prauari a quoq, habeatur, deinde decupli pretii relinquat, & c. Et at Stagiritarum lex, plane vt Graeci, inquit Aelian. lib. 3. de var. hist. c. 46. agnoscere possis q. non deposuisti in tollas. Et Biblii, inquit Aelia. lib. 4. c. 1. de var. histo. si in via incidierint in aliquid, nihil tollunt, quod non deponerunt: nō enim hoc inueniunt, sed furtum esse arbitrantur. Di. gen. Laett. lib. 1. de deoret. Philof. Alexan. ab Alex. li. 6. c. 10. Solonis legē etiam refert, τὸν εὐδὸς ἐλαφὺν ἴσθαι, ἢ ἄλλο τι ἐλαφὺν, ἢ ἄλλο τι ἐλαφὺν ἴσθαι, ἢ ἄλλο τι ἐλαφὺν ἴσθαι. Ne quis quicquam alienarum rerum auferat, agat vt, sur dupli damnetur. *§. Remanet t. dominus qui amittit, l. Pompon. 4. §. fin. de acq. rer. dom. P. & in possessione est ciuili, etiam corporale perdidit, l. 3. §. Nerua filius, & l. si id quod, de acq. poss. in P. §. Quare t. retinēt rem alienā, furtum committit. §. si. de rer. diu. d. l. falsus, §. qui alienū, de furt. in P. §. furtum, de oblig. que ex delict. nasc. Itaq; pro te inuēta restituenda, quaequā iure capere, nec petere potest: ius, n. nullū nobis in rebus est alienis, & turpiter accipit vt faciat, q. alioquin gratis tenetur facere. *L. si de cond. ob tur. cau. in P. §. Si t. quid tamē iudicii nomine dominus qui perdidit, inuētori pollicetur & restituenti, illud praestari conuenit, & honeste vt ex sollicitatione accipitur: siue is qui inuenit detegat, siue is inuentorē indicet. l. i. dem §. si. de condi. ob tur. cau. Barb. in d. §. qui alienum. Aret. in §. si. de rer. diu. Multa namq; honeste data accipiuntur, quae non honeste petuntur. l. i. §. proinde, de variis & extraord. cog. Et q. mercedis nomine non possant peti, recte remunerationis gratia capiuntur. *L. salarium, de procu. Repetit aut inuentor, si quid inuēta relictū impenderit, a domino, l. c. de neg. gest. quemadmodū & rē is cum fructibus perceptis tenetur domino restituere. l. naturaliom, §. §. gallinarū, de acq. rer. dom. §. Quod t. si inuētor perquisitione facta dominū non inueniat, placet vt tutor sententia, qua iubetur in piis causis inuenta, nomine eius qui amittit distribuere, vt in pauperum elemosinā cum auctoritate episcopi, iuxta auct. omnes peregrini, c. communia, de success. Et si fipie inuentor valde pauper & inops sit, nihil phibet, quin tanquā pauper, nō vt inuentor retineat, cum onere orandi pro amittente. *§. Alloquin t. vt furtiuas res non potest retinere, neq; vsucapere, phibente lege Attinia, §. furtina, de vsucap. ap. Iustit. §. sequitur, §. Labeo, cum §. §. seq. & l. non solum, eod. tit. in P.****

De Acquisitione per Captionem ex rebus hostium tempore belli. Cap. 4.

- 1 *Ab hostibus capta, capientium sunt.*
- 2 *Ab hostibus capta & repetita domnis reddenda.*
- 3 *Serui non sunt hodie Christianis ab hostibus capti.*
- 4 *Prada quid. Manubria quid, eod.*
- 5 *Spolia hostium que dicuntur.*
- 6 *Capta ab hostibus immobilia & mobilia quorum sunt.*
- 7 *Prada ab hostibus capta quomodo diuidebatur militari disciplina.*
- 8 *Prada aliquando solius populi Romani, non militum, aliquando militum.*
- 9 *Prada pars Deo consecrata.*
- 10 *Decima ex prada Deo data.*
- 11 *Iusta prada ex hostibus, quibus bellum indictum, non capta per latrones.*

Quae ab hostibus capiuntur eorumque sunt, capientibus etiam quaeruntur. *L. naturalem, §. si. & l. transiugam, de acq. rer. dom. l. si quis pro redemptione, c. de dona. Et legem perpetuā esse Xenophon tradit, 7. Cyripad. inter homines, quando belligerantium viuis capta fuerit, eucta eorū esse, qui ceperint, & corpora eorū qui in viuis sunt & pecunias: Fuit & sententia Periantri, a bitri electi ab Atheniensibus & Mytilenensis contententibus, pro agro liensis, vt quādiu quisq; vi oppidum possideat, id eū iure possidere. *Herod. in 5. Pati modo legati Romanorum disceptantes inter Carthagineensem populū, & regem Massinissam, pro agro vi & armis contententes, possessionis ius non mutarunt, sed causam integrā ad Senatum reiecerunt. Lini. lib. 10. decad. 4. Sic post bella ciuilia, cum in vrbe essent loca plurima iuris ambigui, & multi multa a possessibus auocarent: quia sibi vel a Senatu, vel a Pompeio, vel a Cesare, vel a Lepido, vel ab ipso Augusto militibus, pro premio do-**

